

EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 25. 4. 2018
SWD(2018) 128 final

PRACOVNÝ DOKUMENT ÚTVAROV KOMISIE

ZHRNUTIE POSÚDENIA VPLYVU

Sprievodný dokument

**Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady
o opakovanom použití informácií verejného sektora**

{COM(2018) 234 final} - {SWD(2018) 127 final}

Súhrnný prehľad
Posúdenie vplyvu revízie smernice 2003/98/ES o opakovanom použití informácií verejného sektora ¹
A. Potreba konať
Prečo je potrebné konať? V čom je problém?
Subjekty verejného sektora disponujú obrovským objemom údajov, ktoré sú známe ako informácie verejného sektora (IVS), napr. právne údaje, dopravné údaje, meteorologické údaje, ekonomické a finančné údaje. Umožnenie opakovaného použitia týchto údajov na iné účely vrátane komerčných (napríklad pre satelitné navigačné služby, aplikácie o počasí atď.) môže podnietiť hospodársky rast, urýchliť inovácie a pomôcť pri riešení rôznych spoločenských problémov, napr. v zdravotnej starostlivosti alebo vo verejnej doprave. Smernicou 2003/98/ES o opakovanom použití informácií verejného sektora (smernica IVS) sa vytvoril základný právny rámec pre opakované použitie informácií verejného sektora na jednotnom trhu tým, že sa ňou subjektom verejného sektora ukladajú určité povinnosti. V súlade s článkom 13 (doložka o revízii) smernice a v nadväznosti na záväzok prijatý v preskúmaní stratégie digitálneho jednotného trhu v polovici trvania zahŕňa toto posúdenie vplyvu hodnotenie vykonávania súčasného znenia smernice a stanovujú sa v ňom politické možnosti potrebné na riešenie štyroch problémových oblastí: Dynamické údaje: Poskytovanie prístupu v reálnom čase k údajom, ktoré sú v držbe subjektov verejného sektora, najmä pokiaľ ide o dynamické údaje, a to s použitím vhodných technických prostriedkov (aplikačné programovacie rozhrania/API), je zriedkavé. To znamená, že na vývoj nových produktov a služieb, ako sú aplikácie o cestovaní v reálnom čase, sa dynamické údaje často nedajú opakovane použiť. Spoplatňovanie: Niekoľko subjektov verejného sektora pokračuje v nadmernom spoplatňovaní opakovaného použitia údajov verejného sektora – vysoko nad mierou, ktorá je potrebná na pokrytie nákladov na reprodukciu a šírenie informácií. Takéto poplatky sú z makroekonomického hľadiska kontraproduktívne, pretože predstavujú prekážku na trhu pre malé a stredné podniky (MSP). Výsledkom je, že pri poplatkoch existuje tendencia posilňovať veľké nadnárodné platformy na úkor MSP, ktoré si nemôžu dovoliť nakupovať verejné údaje. Z dôkazov vyplýva, že odstránenie poplatkov zvyčajne vedie k nárastu dopytu po údajoch verejného sektora, čo sa premieta do väčších inovácií, zvýšenia podnikateľského rastu a napokon vyšších príjmov do rozpočtu (prostredníctvom daní) pre verejný sektor. Rozsah pôsobnosti smernice IVS: Údaje získané zo sektorov verejných služieb a dopravy sú cenné a majú obrovský potenciál opakovaného použitia. Na subjekty, ktoré pôsobia v týchto sektoroch, sa však smernica IVS nevzťahuje. To isté platí pre výskumné údaje z výskumu financovaného z verejných zdrojov, čo je ďalší cenný zdroj údajov. Zablokovanie údajov verejného sektora: Držitelia verejných údajov niekedy uzatvárajú dohody so súkromným sektorom, aby zo svojich údajov získali dodatočnú hodnotu. Vytvára sa tým riziko nadmernej výhody vyplývajúcej z prvenstva, ktorá prináša prospech veľkým spoločnostiam a tým obmedzuje počet potenciálnych opätovných používateľov predmetných údajov.
Čo sa od tejto iniciatívy očakáva?
Celkovým cieľom tejto iniciatívy je zlepšiť už pozitívny účinok smernice o informáciách verejného sektora. Dosiahne sa to posilnením osobitných ustanovení a ich aktualizáciou s cieľom zvýšiť objem údajov verejného sektora, ktoré sú k dispozícii na opakované použitie. Iniciatívou sa predovšetkým posilní postavenie MSP na trhu s údajmi tým, že sa zabezpečí, že nebudú čeliť trhovým prekážkam, ktoré im bránia opakovane používať verejné údaje na komerčné účely.
Aká je pridaná hodnota opatrenia na úrovni EÚ?
Opatrenia na úrovni EÚ sú potrebné na zabezpečenie porovnateľných podmienok poskytovania údajov a na zabezpečenie ich vhodnosti na ďalšie opakované použitie. Verejné údaje s porovnateľným tematickým rozsahom by mali byť rovnako dostupné na opakované použitie vo všetkých členských štátoch s cieľom uľahčiť vývoj služieb a produktov na základe údajov získaných z rôznych krajín EÚ za podobných podmienok. Navrhovanými zmenami sa vytvoria ďalšie stimuly pre podniky, aby využili rozsah jednotného trhu s cieľom produkovať informačné produkty a služby, ktoré pokrývajú rôzne krajiny. Zmenami sa zároveň zabezpečí, že komerční opätovní používatelia rôznych veľkostí a s rozličnými investičnými kapacitami budú mať podobné príležitosti, pokiaľ ide o prístup k verejným údajom.

¹ SWD(2018) 127.

B. Riešenia
Aké legislatívne a nelegislatívne možnosti politiky sa zvažovali? Je niektorá z možností uprednostňovaná? Prečo?
Bolo zvážených niekoľko politických možností, legislatívnych i nelegislatívnych. Niektoré možnosti boli v počiatočnej fáze zamietnuté, kým možnosti zachované pre hĺbkové posúdenie predstavovali dva balíky legislatívnych a nelegislatívnych opatrení – jeden pozostávajúci z opatrení s vyššou intenzitou a druhý z opatrení s nižšou intenzitou. Uprednostňovanou voľbou je balík s nižšou intenzitou zásahu založený na nasledujúcich prvkoch: • Dynamické údaje/API: „Mäkká“ povinnosť členských štátov sprístupniť dynamické údaje včas a zaviesť API. V prípade obmedzeného počtu základných súborov údajov s vysokou hodnotou (ktoré sa majú prijať prostredníctvom delegovaného aktu) bude táto povinnosť striktná. • Spoplatňovanie: Sprísniť pravidlá týkajúce sa uplatňovania výnimiek zo všeobecného pravidla, podľa ktorého orgány verejného sektora nemôžu účtovať nad rámec hraničných nákladov na šírenie informácií. Vytvoriť zoznam základných súborov údajov s vysokou hodnotou, ktoré by mali byť voľne dostupné vo všetkých členských štátoch (rovnaké súbory údajov, ako už boli uvedené, ktoré sa majú prijať prostredníctvom delegovaného aktu). • Údaje v sektore dopravy a verejných služieb: Zahrnuté budú iba verejné podniky a bude sa uplatňovať obmedzený súbor povinností. Verejné podniky môžu účtovať ceny vyššie ako hraničné náklady na šírenie informácií a nie sú povinné poskytovať údaje. Ak údaje poskytnú, budú sa na ne vzťahovať požiadavky na transparentnosť, nediskrimináciu a nevýhradnosť. • Výskumné údaje: Členské štáty budú povinné vypracovať politiky otvoreného prístupu k výskumným údajom, ktoré sú výsledkom výskumu financovaného z verejných zdrojov. Budú však môcť slobodne rozhodovať o spôsobe vykonávania týchto politík. Smernica IVS sa bude vzťahovať aj na výskumné údaje, ktoré už boli sprístupnené v dôsledku mandátov pre otvorený prístup, pričom sa zameria na aspekty opakovanej použiteľnosti. • Nevýhradnosť: Požiadavky na transparentnosť pre dohody medzi verejným a súkromným sektorom, ktorých predmetom sú informácie verejného sektora (predchádzajúca kontrola, prípadne vnútroštátnymi orgánmi na ochranu hospodárskej súťaže, a otvorenosť samotnej dohody). Tieto opatrenia budú spojené s aktualizáciou odporúčania o prístupe k vedeckým informáciám a ich uchovávaní² a s objasnením interakcie medzi smernicou IVS a smernicou o databázach, ako aj smernicou INSPIRE.
Kto podporuje ktorú možnosť?
Smernica IVS ovplyvňuje vo veľkej miere dve skupiny zainteresovaných strán: subjekty verejného sektora na jednej strane a opätovných používateľov na strane druhej. Vzhľadom na navrhované rozšírenie rozsahu pôsobnosti smernice bude prvá skupina zahŕňať aj verejné výskumné subjekty a verejné podniky zo sektorov dopravy a verejných služieb. Do skupiny opätovných používateľov patria komerčné subjekty (najmä mnohé MSP) a nekomerčné subjekty (výskumní pracovníci, jednotlivci), ktoré opakovane používajú údaje vytvorené verejným sektorom. Hlavný adresát navrhovaných opatrení, verejný sektor, by viac podporoval zachovanie súčasného stavu alebo zásah s nižšou intenzitou. Mnohí opätovní používatelia by naopak podporovali ďalekosiahlejšie zmeny (scenár s vyššou intenzitou). V oblasti výskumu je pravdepodobné, že legislatívny zásah podporia opätovní používatelia, pretože je plne v súlade s vývojom politiky v oblastiach otvoreného prístupu a otvorenej vedy. Treba poznamenať, že hoci sa smernicou ukladajú povinnosti len vo verejnom sektore, jej ekonomické prínosy prekračujú jeho hranice – prejavia sa tak v prípade opätovných používateľov, ako aj v prípade samotného verejného sektora.
C. Vplyvy uprednostňovanej možnosti
Aké sú výhody uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Zmeny navrhované v uprednostňovanej možnosti prinesú skutočný rozdiel tým, že pre podniky (najmä MSP), verejnú správu, výskumníkov a jednotlivcov sa ešte viac sprístupní väčší objem údajov na opakované použitie. Opakované použitie údajov verejného sektora bude lacnejšie a niektoré údaje, ktoré sú už k dispozícii (výskumné údaje), bude ľahšie opakovane použiť. Ambície uprednostňovanej možnosti majú zároveň realistickú úroveň, ktorá by bola prijateľná pre zainteresované strany a členské štáty. Výsledkom opatrení uprednostňovanej možnosti bude vo všeobecnosti výrazne vyššia ekonomická hodnota a tvorba pracovných miest v porovnaní so základným scenárom (o 30 % väčšia priama ekonomická hodnota a o 40 % viac pracovných miest ako v základnom scenári).
Aké sú náklady uprednostňovanej možnosti (prípadne hlavných možností, ak sa žiadna konkrétna možnosť neuprednostňuje)?
Náklady spojené s uprednostňovanou možnosťou súvisia najmä s potrebou modernizácie digitálnej infraštruktúry

² C(2018) 2375.

verejného sektora. Dôvodom je umožnenie efektívneho šírenia údajov, najmä dynamických údajov. Kľúčovým prvkom sú náklady na implementáciu a údržbu aplikačných programovacích rozhraní, ktoré opätovným používateľom uľahčia prístup k dynamickým údajom. Obmedzenému počtu subjektov verejného sektora, ktoré stále účtujú poplatky za údaje, spočiatku vzniknú niektoré ďalšie náklady. Určité príjmy stratia – v niektorých prípadoch už nebudú môcť pokračovať v spoplatňovaní opakovaného použitia svojich údajov. Nakoniec vzniknú určité právne a/alebo administratívne náklady súvisiace s novými požiadavkami na verejné podniky a výskumné zariadenia. Všetky tieto náklady však budú kompenzovať prínosy, ktoré ovplyvnia celé hospodárstvo vrátane samotných subjektov verejného sektora, a to vďaka vyššej efektívnosti a mimoriadnym rozpočtovým príjmom z daní.

Aký bude vplyv na podniky, MSP a mikropodniky?

Hlavnými príjemcami výhod z uprednostňovanej možnosti sú MSP a podniky. Zo štúdií vyplýva, že verejné údaje väčšinou opakovane komerčne používajú startupy a spoločnosti, ktoré zamestnávajú menej ako 10 ľudí. Silnejšia ponuka údajov, ktorých opakované použitie je lacnejšie a ľahšie, umožní viac inovácií založených na údajoch vo všetkých odvetviach hospodárstva, pričom MSP a mikropodniky budú mať najväčšie prínosy z obmedzenia prekážok prístupu k údajom verejného sektora.

Očakáva sa významný vplyv na štátne rozpočty a verejnú správu?

Tento zásah posilní prebiehajúci proces otvárania údajov verejného sektora. Z krátkodobého hľadiska vytvorí pre orgány verejnej správy obmedzené náklady na dodržiavanie predpisov. Z dlhodobého hľadiska však zvýši úspory nákladov vďaka vyššej efektívnosti a prinesie ďalšie príjmy pre verejnú správu.

Očakávajú sa iné významné vplyvy?

Okrem celkových odhadovaných ekonomických prínosov z otvárania údajov verejného sektora sa očakáva, že uprednostňovanou možnosťou sa výrazne zvýši súčasný spoločenský vplyv opakovaného použitia informácií verejného sektora.

D. Nadväzné opatrenia

Kedy sa táto politika preskúma?

Táto politika sa bude každoročne monitorovať vďaka „situačnému“ hodnoteniu, ktoré vykonáva Európsky portál otvorených dát. Výsledkom bude uverejnenie správ o stupni rozvoja využívania otvorených dát. Doložka o revízii smernice sa zmení tak, aby umožnila ďalšie hodnotenie 6 rokov po dátume prijatia pozmeňujúcej smernice.